

Hemengoa

ULA IRURETAGOIENA

Ordenagailua itxi, txankletak jantzi, eguzki-kremaz laztandu. Nora zoaz oporretan? Oporrak egitea nonbaitera joatea dela normalizatu dugu, deskantsuak distantzia behar duelako, diogu. Eta bidaia egitean, turista bilakatuko gara, izendapen aldaketak deserosotasun bat sortzen baldin badigu ere, turista hitza karga iraingarriaz bete dugulako dagoeneko. Turista *soft* izateko desioan, agian naturara jotzea erabakiko dugu, hiritar turistaren efektu harrapakaria zabalduago dagoelako naturaren turista baino.

Hirietatik kanpo dagoen lurraldeak, berdego ikusten bada ere, hiriaren dinamika berdinak pairatzen ditu eta ai!, turistifikazio fenomenoaren izurritea iritsi zaio. Landako udalerriek ez dute turismoak ekar dezakeen ekonomiaren aukeratik kanpo gelditu nahi, eta bisitariari aisialdi pack baten eskaintza egiten dio. Erreketan rafting egiteko aukera, basoetan egurrezko bideak eta azalpen-afixak, ibiltzeko irteera-gidatuak, interpretazio-zentro baten bisita, agenda kultural bat, festa ekitaldiak, gastronomiakatak, postaleko herrixken ondare arkitektonikoaren bisita. Landa guneak dauzkan balio salgarriak baso eta landare ingurunea eta landako ondare kulturala dira, batzuetan artifizialki mantendutako herrigune eta paisaiak sortzera arte, ustiapen-balore baitira. Errealitate distorsionatu bat turistaren neurrirra egina.

Landa gunera gerturatzeko gara esperientziak eta sentsazioak kontsumitzera, izan kirol edo natura bizipen gisara. Lurraldearen ulermen bat erakusten dugu: eszenatoki polit bat ikustera iristen gara, eta ildo beretik, plazera eta entretenimendua ematea eskatuko diogu, eta bertako produktuez tripa betetzea. Landa lurraldearen dimentsio somatikoa berriz, ikusezin eta galduta.

Natura eta landa eremuaz egiten dugun erabilera funtzionalaz sakon aztertzeke, eta turistaren motxilan udako irakurketa bat eramatekoak bazarete, Marc Badal-en *Geografías de la ingravidez* gomendatzen dizuet. Udaldi on. ●

Gamarra vs Mendizorrotza: segregazioa Gasteizko udal igerilekuetan?

ZIGOR OLABARRIA OLEAGA

Igerilekuak klase gatazka ulertzeko ikasgela izan daitezke, gorputzen arteko aldeak aztertuta. Urte asko dira udal igerilekuetan igeri egiten dudala. Ia beti Aldabe gizarte-etxeokan, Alde Zaharra eta Errota auzoen artean kokatuta. Baina garai bat egon zen Mendizorrotzako igerileku estalietara joaten nintzena, izen bereko auzoan kokatuak. Gorputzen arteko aldeak nabarmenak ziren batetik bestera: osasuntsuagoak edo gaixuagoak, zahartzaroaren arrasto gehiago edo gutxiago dutenak, arau estetikoan sarrarazteko baliabideak dituztenak eta ez dituztenak... Gorputzek ez diote gezurrik: Alde Zaharra eta Errota auzokoei Gasteizko txirotuenen artean daude (14.660 eta 15.697 euroko errenta batez beste, Eustaten azken datuen arabera); Mendizorrotza, aldiz, aberastuenen bizitokia da (34.020 euro). Hori, jakinik Mendizorrotzako auzokideetako asko igerileku publikoaren ondoan dagoen Estadio igerileku pribatuetara joko dutela.

Estali gabeko Gasteizko udal igerilekuen denboraldia maiatzaren 24an hasi zen. Bi ditugu, Gamarra eta Mendizorrotza, igerilekuz gain hainbat kirol-zelaiz, tabernaz, belardi zabalez eta beste hornituak, udan hamarnaka milaka gasteiztarrek gozatzen dituztenak. Mendizorrotza erdigunetik hurbil dago, Gamarra aldirietako industria gune batean. Hor ere ikusi daiteke alderik gorputzetan, bereziki azal kolorean, eta ez du ematen gustu edota erabaki pertsonal libreen ondorio hutsa denik.

Gamarrako eguneko sarrerak 6,60 euro balio du; Mendizorrotzakoak 13,40. Gamarrako uda denboraldi osorako abonua (maiatzaren 24tik irailaren 15era) 31,50 euroko prezioa du; Mendizorrotzakoak... Mendizorrotzan ez dago denboraldi osoko abonurik. Bai, ordea, hilabeteko eta hamabostaldiko abonua: hilabetekoagatik 64,10 euro ordaindu behar da, hamabost egunekoagatik 38,20 euro. Hau da, Mendizorrotzan hamabostaldi bat gozatzea Gamarran lau hilabetez egitea baino garestiago irteten da (proportzioan, zortzi aldiz garestiago), eta egun bakarraz gozatzea bikoitza. Bi tokietara sartzeko aukera du Gasteizko kirol instalazioetarako urteko abonua egiten duenak ere (alta ematea 52 euro, urteko kuota 95,40). Ezagutzen ez dituenarentzat, Mendizorrotzako azpiegiturak ez dira inolaz ere Gamarrakoen bikoitzak, are gutxiago zortzikoitza. Azken datu esanguratsu bat: baztertutako herritarrekin lan egiten duten hiriko kale hezitzaileek edo elkarteek aukera dute udal igerilekuetarako txartelak lortzeko udaletxeari eskatuta... Gamarrarako, beti ere.

Ghettoa, nolabait, Mendizorrotzako da, gorputz eta poltsiko askoz uniformeagoen aisileku. Gamarrako erabiltzaileak askotarikoak dira, Gasteizko errealitatearen ispilu fidelagoa, Mendizorrotzara joan ezin dutenak zein ahal dutenak nahasten baitira bertan (baita inguruko herrietako edo Debagoienako herritar ugari ere). Arazoa da mundu mailako pertsonen joan-etorriekin ematen den bera: batzuk nahinora joatea dugu, beste batzuk ez, eta dirua da multzo batean edo bestean kokatzen gaituena. Baita igerileku publikoetan ere.

Zergatik herritarrak toki batera edo bestera errentaren arabera bideratzeko politika hau? "Administrazioak erantzuten du irizpide teknikoak direla", azaldu dit kale hezitzaile batek gaiiaz hizketan, "irizpide horiek dituzten ondorioak ez dituzte baloratzen". Baina edozein irizpide 'teknikoren' atzean beti daude balore politiko jakin batzuk, kontzienteagoak edo inkontzienteagoak izan. Zeintzuk dira Gasteizko Udalarenak? ●